

طراحی مدل اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی

مسعود سایانی^۱، زهرا شکوه^۲، امین نیک پور^۳، مهدی محمد باقری^۴، مسعود پور کیانی^۵

^۱ دانشجوی دکتری گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

^۲ استادیار گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

^۳ دانشیار گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

^۴ استادیار گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

^۵ استادیار گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

چکیده

هدف از این تحقیق، طراحی مدل اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی است. این تحقیق، از نظر رویکرد، کیفی و از نظر هدف، توسعه‌ای- کاربردی است. ابزار گردآوری داده‌ها، مراجعه به اسناد و مصاحبه با خبرگان بوده است. جامعه آماری این تحقیق به منظور ساخت مدل، شامل ۱۲ نفر از تحقیق اساتید دانشگاه در رشته مدیریت با تخصص‌های خطمشی‌گذاری و رفتار سازمانی و مدیران ارشد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هستند که از تمامی آنان نظرخواهی شده است. در این تحقیق، به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک تحلیل مضمون استفاده شده است. نتایج نشان داد که عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی شامل ۳۸ مضمون پایه (عامل فرعی) و ۷ مضمون سازمان‌دهنده (عامل اصلی) دین‌داری، آموزش و توسعه در چارچوب نظام ارزشی، مسئولیت‌پذیری، تعامل و ارتباطات، جو و فرهنگ سازمانی، عدالت‌محوری و شایسته‌سالاری هستند.

واژگان کلیدی: اجرای خطمشی، نظام ارزشی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

^۲ نویسنده مسئول: زهرا شکوه shokoh.azaduniversity@gmail.com

۱. مقدمه

در عصر حاضر، نبود دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات و خدمات آن‌ها، زیان‌های اجتماعی و اقتصادی در پی خواهد داشت. بیشتر اوقات کشورهای در حال توسعه‌ای که نمی‌توانند در بازار جهانی جدید رقابت کنند، از ایجاد تحول و به نوعی انقلاب در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می‌کنند. امروزه، هم‌زمان با عصر اطلاعات، دانش و به دنبال آن فناوری اطلاعات به عنوان مهم‌ترین عامل توسعه شناخته شده و سطح توسعه کشورها و جوامع با توجه به سطح دسترسی

به این فناوری و میزان استفاده و بهره‌مندی از آن سنجیده می‌شود. در واقع، کشورهایی در عصر حاضر توانسته‌اند رتبه‌های بالای توسعه اقتصادی و اجتماعی را در سطح جهانی کسب کنند که این دو عامل مهم توسعه را به خدمت گرفته و ضمن تولید سخت‌افزارها و نرم‌افزارها، نهادافزارهای مورد نیاز آن را نیز ایجاد کرده باشند. اما امروزه بسیاری از کشورهای جهان سوم و از جمله بیشتر کشورهای اسلامی از این نظر در سطح ضعیفی قرار دارند و با مشکل مواجه هستند (محمدی و همکاران، ۱۴۰۱: ۹۷). یکی از مهم‌ترین دلایل این عقب‌ماندگی، عدم اجرای درست و صحیح خط‌مشی‌های مربوطه در این زمینه است. در واقع، ناکامی در تبدیل اهداف خط‌مشی فناوری اطلاعات و ارتباطات به اقدامات عملی، یک نگرانی عمده است (هاولت^۳، ۲۰۱۲؛ مارش و مک‌کانل^۴، ۲۰۱۰). همچنین، در کشورهای در حال توسعه در برخی موارد، نهادهای اجرا کننده خط‌مشی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات به دلیل مختلف قادر به اجرای موفق خط‌مشی‌ها نیستند (کانجو^۵، ۲۰۰۸). همین مسئله موجب شده است که مرحله اجرای خط‌مشی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، به عنوان یک مرحله بحرانی تلقی می‌شود (جان و گریچ^۶، ۲۰۰۶). بنابراین، نیاز به درک صحیح و درست راجع به عوامل مؤثر بر اجرای موفق خط‌مشی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات وجود دارد تا کشورهای در حال توسعه بتوانند به اهداف خط‌مشی در این زمینه دست یابند.

از سوی دیگر، آخرین بررسی «شاخص توسعه فناوری اطلاعات کشورها»^۷، نشان می‌دهد که تا پایان سال ۲۰۱۷ میلادی، ایران در میان ۱۶۷ کشور دنیا جایگاه ۸۱ را در زمینه رشد و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات به خود اختصاص داده و امتیاز ۵.۵۸ را از ۱۰ دریافت کرده است (اتحادیه بین‌المللی مخابرات، ۲۰۱۷). همچنین، بررسی شاخص توسعه فناوری اطلاعات در داخل کشور نیز، نشان از وجود شکاف دیجیتالی در استان‌های مختلف دارد. بررسی شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در استان‌های ایران که مربوط به پایان سال ۱۳۹۹ می‌باشد و توسط سازمان فناوری اطلاعات ایران منتشر شده است، نشان می‌دهد استان تهران دارای وضعیت مطلوبی در زمینه رشد و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات است و استان‌های سمنان، یزد، البرز و اصفهان پس از تهران در بالای جدول توسعه یافتگی قرار دارند و استان سیستان و بلوچستان از وضعیت خوبی برخوردار نیست و در قعر این رتبه‌بندی دیده می‌شود (محمدی و همکاران، ۱۴۰۱: ۹۸).

با توجه به مطالب ذکر شده و با هدف کاهش شکاف دیجیتالی در مناطق مختلف کشور و کمک به ارتقای جایگاه جهانی ایران در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات -از آنجا که در دسته‌بندی کشورها، ایران در دسته مبتدی‌ها قرار دارد و فاصله زیادی با کشورهای پیش‌تاز در این زمینه دارد- اجرای موفق خط‌مشی‌های ملی فناوری اطلاعات و ارتباطات ضرورتی انکارناپذیر است و از آنجا که قانون برنامه ششم توسعه به عنوان یکی از اسناد بالادستی کشور، خط‌مشی‌های کلی حوزه فناوری اطلاعات و

3. Howlett

4. Marsh & McConnell

5. Kanjo

4. Jann & Wegrich

۷. زمانی که بخواهیم سطح تکامل توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات را بسنجیم یا شکاف دیجیتالی را اندازه بگیریم، مناسب‌ترین راه، استفاده از شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT Development Index) است. شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات که همه ساله بر مبنای معیارهای مورد توافق بین‌المللی کشورها در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات از سوی اتحادیه بین‌المللی مخابرات (International Telecommunication Union) ارزیابی می‌شود، ابزاری برای محک زدن مهم‌ترین معیارهای اندازه‌گیری جامعه اطلاعاتی به شمار می‌رود. شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، بر مبنای ۱۱ معیار فناوری اطلاعات و ارتباطات بنا شده و در سه زیرشاخص دسترسی، کاربری و مهارت گروه‌بندی شده است.

ارتباطات را مشخص کرده است، متولی اجرای این خط‌مشی‌ها یعنی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، نیازمند الگویی جامع، کامل و منحصر به فرد است که بر اساس آن در جهت اجرای هرچه بهتر این خط‌مشی‌ها گام بردارد.

از طرفی دیگر، از آنجا که نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس ارزش‌های اسلامی و اخلاقی بنا شده است، بنابراین ارائه الگوهای مبتنی بر نظام ارزشی از آرمان‌های این نظام محسوب می‌شود. در واقع، جست‌وجوی راهکارهای ارزشی در نظام جمهوری اسلامی ایران از این جهت حائز اهمیت است که جامعه ایران، جامعه‌ای اسلامی است و در چنین جامعه‌ای، الگوها و

راه‌حل‌هایی می‌توانند پاسخ‌گو باشند که با فرهنگ حاکم بر آن تناسب و سازگاری داشته باشند. به عبارت بهتر، از ارزش‌های اخلاقی و دینی نشأت گرفته باشند.

خلاء دیگر جهت انجام این تحقیق، آن است که علی‌رغم مطالعات و تحقیقات انجام گرفته در زمینه خط‌مشی‌گذاری در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، این تحقیق سعی دارد این مطالعات را تکمیل نموده و با تأکید بر ارزش‌ها، عوامل مؤثر بر اجرای موفق خط‌مشی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را استخراج کرده و یک مدل جامع و کامل که قابل استفاده برای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات باشد ارائه دهد. در همین راستا، سؤال اصلی تحقیق به صورت ذیل مطرح می‌شود:

مدل اجرای خط‌مشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی کدام است؟

۲. مبانی نظری و پیشینه تحقیق

اجرای خط‌مشی

خط‌مشی، بیانیه قصد و خواسته‌ای است که سازمان در نظر دارد به آن دست یابد (کرایک^۸، ۲۰۰۳: ۱۰۷). خط‌مشی، مجموعه‌ای از اقدامات نسبتاً ثابت و پایدار و هدفمند دولت به قصد حل معضلات یا دغدغه‌های عمومی جامعه است (اشتریان و جعفری‌هفتخوانی، ۱۳۸۶: ۹). اجرای خط‌مشی، یکی از مهم‌ترین و پُرچالش‌ترین مراحل فرایند خط‌مشی‌گذاری می‌باشد؛ زیرا این مرحله، نقطه آغازین تحقق اهداف است و پس از آن در مرحله ارزیابی، میزان دستیابی به اهداف مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و در نتیجه این ارزیابی‌ها است که نشان می‌دهد تا چه قدر اجرای خط‌مشی‌های تدوین شده موفق‌آمیز و یا با شکست همراه بوده است (قلی‌پور و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۰۵). ساباتیئر و مازمانیان^۹، اجرای خط‌مشی را انجام تصمیمات خط‌مشی که عموماً به صورت بیانیه رسمی می‌باشد، تعریف نموده‌اند (ساباتیئر و مازمانیان، ۱۹۷۹). بروکز^{۱۰}، معتقد است که اجرای خط‌مشی شامل فعالیت‌هایی همچون به‌کارگیری قوانین، تفسیر آن‌ها و اجرای قوانین و تصورات و ارائه خدمات به مردم می‌باشد. از نظر وی، اجرای خط‌مشی موضوع بسیار پیچیده‌ای می‌باشد که نیازمند تکنیک‌ها و آیین‌نامه‌های مناسب است (بروکز، ۲۰۱۵). مریت^{۱۱}، اجرای خط‌مشی را فرایند اجرای تصمیم‌گیری‌های و سیاست‌گذاری‌های عمومی می‌داند که در راستای منافع عمومی است (مریت، ۲۰۲۱: ۱۳۹). اجرای خط‌مشی، مرحله‌ای در فرایند خط‌مشی است که در طی آن خط‌مشی عملیاتی می‌شود. اجرای خط‌مشی، فرآیندی است که در آن، خط‌مشی‌ها به اجرا گذاشته می‌شوند (معمارزاده‌طهران و طاهرپورکلانتری، ۱۳۸۴: ۷۳).

نظام ارزشی

ارزش، از نظر لغوی به معنای ارزییدن و به معنای قدر، مرتبه، استحقاق، لیاقت است. ارزش، می‌تواند به عنوان یک مفهوم صریح یا ضمنی از چیزی در نظر گرفته شود که یک شخص یا گروه به عنوان یک (امر) مطلوب به آن توجه می‌کند و چیزی که

8. Craik
9. Sabatier & Mazmanian
10. Brooks
11. Merritt

برحسب آن، او یا آن‌ها از بین شیوه‌های جایگزین در دسترس، ابزارها و غایت‌های کنش را برمی‌گزینند (میلر^۴، ۱۹۸۸: ۳۶). ارزش‌ها، از باورهای اساسی نشأت می‌گیرند و بر نگرش و رفتار فردی تأثیرگذار هستند (زارعی‌متین، ۱۴۰۱: ۳۰۲). ارزش‌ها، شامل ارزش‌های اعتقادی، ارزش‌های اخلاقی و ارزش‌های شایستگی هستند (امیری، ۱۳۸۵: ۲۳-۲۲). ارزش‌ها، طیفی از ارزش‌های کاری توافق جمعی تا ارزش‌های کاری شخصی هستند (داس و کلیموسکی^{۱۳}، ۱۹۹۹: ۸۶-۸۷). ارزش‌ها، مجموعه باید‌ها و نبایدهایی هستند که اعمال افراد را هدایت می‌کنند و همچنین مرجع قضاوت‌هایی هستند که افراد درباره خود و

دیگران می‌کنند. ارزش‌ها، مبنای نگرش‌ها، انگیزش و رفتار و همچنین مبنای فرضیات اساسی یک جامعه هستند (کاکس و همکاران^{۱۴}، ۲۰۰۲: ۵۴). نظام ارزشی، مجموعه ارزش‌های مرتبط به هم می‌باشند که رفتار و کارهای فرد را نظم می‌بخشد و غالباً بدون آگاهی فرد شکل می‌گیرد (خلیفه، ۱۳۷۸: ۷۵).

۳. پیشینه تحقیق

داورزنی و غلامی (۱۴۰۲) تحقیقی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های ابلاغی بخش هوانوردی و حمل‌ونقل هوایی مبتنی بر قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور» را انجام دادند. یافته‌های تحقیق نشان داد که عوامل اثرگذار بر اجرای خطمشی‌های به ترتیب اولویت شامل سازمان مجری خطمشی‌ها، مجریان خطمشی‌ها، انواع کنش‌ها در اجرای خطمشی‌ها، ماهیت خطمشی‌ها، محیط اجرایی خطمشی‌ها و تدوین خطمشی‌ها است. ترکیان و همکاران (۱۴۰۱) تحقیقی با عنوان «ارائه مدل عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های مدیریت بحران ایران با رویکرد ساختاری-تفسیری» را انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که ۴۹ عامل در قالب ۱۲ مؤلفه بر اجرای موفق خطمشی‌های مدیریت بحران اثرگذار است و مؤلفه‌ها در پنج سطح قرار گرفتند. عوامل توانمندی منابع انسانی و مهارت مجریان، منابع مالی و تجهیزاتی و عوامل مدیریتی و سازمانی در سطح زیربنایی مدل و مدیریت یکپارچه و وحدت رویه در فرایند اجرای خطمشی‌ها در رأس مدل قرار گرفتند. حسینی و برومندی (۱۴۰۰) تحقیقی با عنوان «بررسی تأثیر مؤلفه‌های خدامحوری در تدوین و اجرا خطمشی‌گذاری» را انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که خدامحوری از مهم‌ترین اصولی است که باید در تدوین و اجرای خطمشی‌ها به آن توجه کرد. در واقع، افرادی که در تدوین و اجرای خطمشی‌گذاری نقش دارند، اگر به توحیدباوری و تقوایب‌پیشگی رسیده باشند، در هنگام تدوین خطمشی‌ها، قوانینی را که از سوی خداوند وضع شده را مد نظر قرار می‌دهند و در هنگام اجرای آن، خود را در محضر خداوند متعال می‌بینند که باعث می‌شوند جامعه به سوی کمال نهایی حرکت کند. زمانی‌فروشان و همکاران (۱۴۰۰) تحقیقی با عنوان «عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های محیط‌زیست (مورد مطالعه: تالاب‌ها)» را انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که تحلیل داده‌ها در فرآیند کدگذاری باز منجر به ظهور ۳۸۳ کد در قالب ۶ بخش اصلی گردید که شامل عوامل حقوقی، هدف‌گذاری و تعیین خطمشی، گروه‌های هدف و ذی‌نفعان، ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری مجریان، منابع و مهارت‌های مجریان و عوامل محیطی می‌باشد. احدزاده و همکاران (۱۴۰۰) تحقیقی با عنوان «شناسایی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو» را انجام دادند. یافته‌های این تحقیق، شناسایی ۱۰۵ عامل مؤثر در قالب ۶ مضمون فراگیر شامل خطمشی، جامعه هدف، ویژگی‌های مجریان، بروکراسی و نظام اداری و عوامل محیطی و نظارت و ارزیابی و همچنین در چارچوب نظریه اقتضایی، کشف ۱۷ عامل مؤثر جدید بود که با کاربست آن ضریب موفقیت اجرا در وزارت نیرو افزایش می‌یابد. ضابط‌پورکردی و همکاران (۱۳۹۷) تحقیقی با عنوان «مطالعه عوامل مؤثر و زمینه‌ساز اجرای خطمشی‌های آموزش عالی در ایران» را انجام دادند. یافته‌های تحقیق نشان داد که عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های آموزش عالی شامل

4. Miller

13. Dose & Klimoski

14. Cox et al

عوامل مربوط به تدوین خطمشی، عوامل اداری، ساختاری و بوروکراتیک، عوامل حمایتی، عوامل مربوط به نهادهای اجرایی، تجارب و مهارت‌های مجری، عوامل پشتیبانی، انتخاب ابزار مناسب اجرای خطمشی، عوامل محیطی و جغرافیایی است. بولاجی و همکاران^{۱۵} (۲۰۱۶) تحقیقی با عنوان «اجرای سیاست‌های آموزش در نیجریه» را انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که فقدان درک مشترک، ناتوانی در تشخیص موانع روشن و واضح، مکانیزم‌های ضعیف نظارت و پایش، رفتارهای مبهم مجریان، مشکل ارتباطات درون سازمانی، ساختار بروکراتیک، فقدان الزام مسئولیت‌پذیری مجریان از عوامل عمده اثرگذار بر اجرای خطمشی است. ضرغام‌پروجنی و بذرافشان (۱۳۹۳) تحقیقی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران» را انجام دادند. نتایج نشان داد که توجه به ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی مجریان، نظام اداری و بوروکراسی، هدف‌گذاری و تدوین صحیح خطمشی، تخصص و مهارت مجریان، گروه‌های هدف و استفاده کنندگان، حمایت از

سوی مراجع قانونی- حقوقی و انتخاب ابزار مناسب و منابع لازم برای اجرای خطمشی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری ایران هستند. فیوک و همکاران^{۱۶} (۲۰۱۲) تحقیقی با عنوان «قدم زدن در سایه پرسمن و ویلداوسکی» را انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌ها متعدد و متنوع هستند؛ به طوری که تجربه کارکنان از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر اجرای موفق خطمشی‌ها است. چامپوکوت^{۱۷} (۲۰۱۱) تحقیقی با عنوان «عوامل اصلی مؤثر بر اثربخشی اجرای سیاست‌ها» را انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد اجرای موفق خطمشی‌ها، مستلزم آن است که رهبران، سازمان‌ها را به گونه‌ای رهبری نمایند که بستر مناسب کار تیمی برای اعضای سازمان فراهم شود. معمارزاده‌طهران و طاهرپور کلانتری (۱۳۸۴) تحقیقی با عنوان «شرایط و عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های مالیاتی در ایران» را انجام دادند. نتایج نشان داد که شفافیت سیاست‌ها و قوانین مالیاتی، رهبری سازمانی و توجه به فرهنگ جامعه و مشارکت در امر قانونگذاری، شرایط اجتماعی و سیاسی و حمایت مردمی، اهمیت سازمان مجری برای سایر سازمان‌ها و نهادها، تعهد سازمان مجری و مسئولین‌شان به اجرا، گرایش مجریان به اجرا و منطقی بودن آن از نظر آن‌ها، جو همدلی و همکاری در سازمان، انگیزش و تمایلات کارکنان سازمان مجری، گوناگونی و تنوع مؤدیان و سازمان‌های وابسته، محدودیت زمانی و ضمانت اجرا، شرایط اقتصادی و دانش و آگاهی‌های کارکنان سازمان‌های مجری سیاست‌ها و قوانین مالیاتی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های مالیاتی است.

۴. روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف، توسعه‌ای- کاربردی و از نظر رویکرد، کیفی است که از میان راهبردهای تحقیقات کیفی، از تکنیک تحلیل مضمون^{۱۸} استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق، شامل اساتید دانشگاه در رشته مدیریت با تخصص‌های خطمشی‌گذاری و رفتار سازمانی که برخی از آن‌ها آشنا به مباحث مسائل مذهبی و ارزشی بودند و همچنین مدیران ارشد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هستند. نمونه‌گیری در این تحقیق، از نوع نمونه‌برداری هدفمند است؛ به طوری که نمونه‌گیری تا زمانی ادامه پیدا کرد که فرایند اکتشاف و تجزیه و تحلیل به نقطه اشباع نظری^{۱۹} رسید. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه نیمه- ساختاریافته است که با توجه به هدف تحقیق، ابتدا متن هر مصاحبه بررسی، سپس با توجه به جملات و نکات کلیدی در مصاحبه برچسب‌های مفهومی برای آن‌ها انتخاب می‌شود. محقق پس از کدگذاری اولیه، کدها را با هم ترکیب

15. Bolaji et al

16. Feiock et al

17. Chompucot

1. Thematic analysis

19. Theoretical saturation

می‌کند و آن‌هایی را که مشابه هستند در طبقات انتزاعی به نام مفاهیم قرار می‌دهد، در نهایت نیز با قرار دادن مفاهیم مشابه در یک سطح مقوله‌شناسایی می‌کند. نحوه اجرای مصاحبه بدین صورت بود که محقق بر اساس روش «استراوس و کوربین^{۲۰}» تمامی مصاحبه‌ها را هدایت نمود. اتخاذ این رویه باعث شد تا محقق بتواند اطلاعات حاصل از مصاحبه‌های پیشین را در مصاحبه‌های بعدی به کار ببرد. هدف از انجام مصاحبه‌ها فهم و تبیین مدل اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی بود. اکثر مصاحبه‌ها در دفتر کار افراد ترتیب داده شد. بیشتر زمان مصاحبه‌ها به شناسایی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی آن اختصاص یافت. محقق در هر واحد سازمانی به انجام مصاحبه، مشاهده رفتارها و وقایع و در مواردی مطالعه برخی از مستندات پرداخت. در این مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها تا مرحله اشباع نظری مقوله‌ها به بیان واضح‌تر تا جایی که امکان دست‌یابی به داده‌های جدید دیگر فراهم نبود، ادامه یافت. مصاحبه‌ها به صورت فردی، رودررو، عمیق و با طرح سؤال‌های باز و بسته انجام شده و زمان هر مصاحبه بین ۴۵ دقیقه (حداقل) تا ۲ ساعت (حداکثر) متغیر بوده است. تمامی مصاحبه‌ها ضبط و جهت کدگذاری، اصلاح و اخذ بازخورد،

مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند. مصاحبه نیمه ساختاریافته ضمن ایجاد انعطاف لازم با ارائه سؤال‌های باز به منظور کشف و استخراج حقایقی از زمینه مطالعه، نوعی نظم و توالی در جمع‌آوری اطلاعات ایجاد می‌کند.

روایی مصاحبه

در این تحقیق، روایی مصاحبه از طریق ارائه نتایج به دست آمده به آزمون شونده‌گان (خبرگان تحقیق) بررسی گردید؛ به طوری که اگر آن‌ها نیز یافته‌ها را مورد تأیید قرار دهند، می‌توان نسبت به روایی تحقیق بیشتر مطمئن گردید. از این‌رو، به منظور افزایش روایی داخلی، پس از انجام مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه، مدل به دست آمده از آن مرحله به افراد ارائه شد تا توسط ایشان تأیید شود. در زمینه روایی بیرونی یا انتقال‌پذیری نیز، سعی شد با توجه به تخصص و جایگاه سازمانی هر یک از مصاحبه شونده‌گان و لحاظ کردن این موضوع در انتخاب آن‌ها، احتمال انتقال مفاهیم به سایر محیط‌ها افزایش داده شود.

پایایی مصاحبه

برای سنجش پایایی مصاحبه، از روش پایایی بازآزمون^{۲۱} استفاده شد. بدین ترتیب که از میان مصاحبه‌های انجام گرفته، چند مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب شد و هر کدام از آن‌ها در یک فاصله زمانی کوتاه و مشخص دوباره کدگذاری شدند. سپس کدهای مشخص شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه شدند و از طریق میزان توافقات و عدم توافقات موجود در دو مرحله کدگذاری، شاخص ثبات برای آن محاسبه گردید. به عبارتی، در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی با هم مشابه بودند با عنوان توافق و کدهای غیرمشابه با عنوان عدم توافق مشخص شدند. به طور خلاصه از طریق رابطه ذیل میزان پایایی مصاحبه تعیین گردید.

$$\text{(تعداد کل کدها)} / (2 \times \text{تعداد توافقات}) = \text{پایایی}$$

جدول ۱- سنجش پایایی مصاحبه

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقی‌ها	تعداد عدم توافقی‌ها	پایایی بازآزمون
۱	سوم	۶۵	۲۷	۱۱	۰.۹۳۵
۲	ششم	۷۷	۳۲	۹	
۳	نهم	۷۶	۴۳	۱۳	
		۲۱۸	۱۰۲	۳۳	

3. Strauss & Corbin
21. Re-test reliability

با توجه به جدول ۱، مقدار پایایی $0/935$ محاسبه شد. از آنجا که پایایی بین دو کدگذاری برای متن مصاحبه‌ها بالاتر از $0/7$ است، بنابراین میزان پایایی مصاحبه مناسب است.

۵. یافته‌های تحقیق

توصیف خبرگان

مشخصات جمعیت‌شناختی خبرگان تحقیق که تعداد آنان ۱۲ نفر می‌باشد، به صورت خلاصه در جدول ۲ آورده شده است:

جدول ۲- مشخصات جمعیت‌شناختی خبرگان

مورد	جنسیت	سن	مدرک تحصیلی	سابقه شغلی	حوزه تخصصی	محل فعالیت
خبره ۱	مرد	۵۶	دکتری	۱۵ سال	علوم ارتباطات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۲	مرد	۵۰	کارشناسی ارشد	۲۲ سال	مدیریت	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۳	مرد	۵۱	کارشناسی ارشد	۱۸ سال	فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۴	مرد	۴۷	کارشناسی ارشد	۱۷ سال	حسابداری	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۵	مرد	۴۶	دکتری	۱۵ سال	مدیریت	استاد دانشگاه
خبره ۶	مرد	۴۹	دکتری	۱۳ سال	مدیریت	استاد دانشگاه
خبره ۷	مرد	۴۷	کارشناسی ارشد	۱۹ سال	مدیریت	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۸	مرد	۴۶	کارشناسی ارشد	۲۰ سال	علوم سیاسی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۹	مرد	۴۹	دکتری	۱۳ سال	فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
خبره ۱۰	زن	۴۶	دکتری	۱۶ سال	مدیریت	استاد دانشگاه
خبره ۱۱	مرد	۵۵	دکتری	۲۳ سال	مدیریت	استاد دانشگاه
خبره ۱۲	زن	۵۰	دکتری	۱۹ سال	مدیریت	استاد دانشگاه

تحلیل مضمون

در این تحقیق، برای مصاحبه‌ها جدولی ترسیم و کدهای مرتبط با متن مصاحبه درون آن نوشته شده است. مضامین مربوط به هر مصاحبه نیز با حروف انگلیسی و شماره محتوا تعیین شده است. فرآیند تحلیل مضمون در این تحقیق به شرح ذیل انجام گرفت:

۱- اقدامات و نتایج مرحله اول تحلیل داده‌ها

در مرحله اول، متن مصاحبه‌ها اسناد به دقت مورد بررسی قرار گرفت و برای هر یک از مصاحبه‌ها و اسناد جدولی ترسیم شد که در آن تکه‌هایی از متن مصاحبه که مرتبط با مدل اجرای خط‌مشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی بود در سمت چپ جدول و کد تخصیص داده شده به آن در سمت راست جدول نوشته شده است. مرحله اول، در روش تحلیل مضمون، گردآوری داده‌ها و پیاده‌سازی آن‌ها می‌باشد. تحلیل داده‌ها و تعیین گروه‌های گوناگون اولین کاری بود که به منظور انجام روش تحلیل مضمون انجام شد. بعد از اینکه داده‌ها و اطلاعات به دست آمدند، محقق کدگذاری را انجام داد. در این مرحله، با مطالعه متن مورد نظر و تأمل و تفکر بر روی آن، برچسب‌ها و مضامین اولیه از متن‌ها استخراج شد. عمل کدگذاری در این مرحله با محوریت محقق انجام می‌پذیرد که مهم‌ترین و وقت‌گیرترین بخش تحلیل مضمون محسوب می‌شود. در این بخش از فرآیند، محقق شخصاً تعیین عبارات و کلیدواژه‌ها و الصاق کدها و توصیف‌گرها را بر عهده می‌گیرد در ادامه کلیه کدهای استخراج شده مورد بحث و بررسی قرار گرفت. این بحث و بررسی منتج به «کشف مضامین جدید و غنی‌تر و از داده‌های مورد مطالعه و تحلیل» و «تصحیح کدهای کشف شده» شده است. با مطالعه داده‌ها و اطلاعات به دست آمده، در

مرحله اول ۱۷۷ مفهوم اولیه یا محتوای پایه شناسایی شدند. این مضامین و مفاهیم از مصاحبه‌ها به دست آمدند که جدول ۳ خلاصه کدهای استخراج شده از هر مصاحبه را نشان می‌دهد:

جدول ۳- خلاصه کدهای استخراج شده از هر مصاحبه

ردیف	کد	تعداد کد استخراج شده
۱	A	۲۰
۲	B	۱۴
۳	C	۶
۴	D	۱۱
۵	E	۱۶
۶	F	۱۳
۷	G	۱۹
۸	H	۲۰
۹	I	۱۳
۱۰	J	۱۱
۱۱	K	۱۵
۱۲	L	۱۹
جمع مؤلفه‌های استخراج شده		۱۷۷

در این مرحله، نکات کلیدی استخراج شده در مرحله قبل را ذیل عناوین مشترک، مفهوم‌سازی می‌کنیم. نکته حائز اهمیت، آنکه از میان نکات کلیدی استخراج شده از مصاحبه‌ها، بسیاری از نکات، هم‌زمان ذیل چند مفهوم گوناگون طبقه‌بندی شده‌اند. در جدول ۴ مضامین پایه‌ای مبتنی بر متن مصاحبه‌ها، نکات کلیدی و کدهای باز مصاحبه‌ها ارائه شده است:

جدول ۴- مضامین پایه مصاحبه‌ها

ردیف	محتوای به دست آمده از کدگذاری	فراوانی
۱	صداقت و راستی	۵
۲	سعه صدر	۴
۳	عفو و گذشت	۶
۴	پرهیز از حرص و طمع	۵
۵	تواضع و فروتنی	۴
۶	داشتن روحیه جهادی	۴
۷	دوری از غرور و تکبر	۵
۸	بصیرت	۴
۹	تقوا	۵
۱۰	ارزیابی عملکرد با در نظر گرفتن معیارهای اخلاقی و ارزشی	۵
۱۱	آموزش در چارچوب نظام ارزشی	۶
۱۲	یادگیری مستمر	۵
۱۳	توانمندسازی (رویکرد پایین به بالا)	۴
۱۴	وفاداری	۶
۱۵	نداشتن حس ریاست‌طلبی	۵
۱۶	پاسخ‌گویی	۶

ردیف	محتوای به دست آمده از کدگذاری	فراوانی
۱۷	تعهد به اجرای نقش‌ها	۴
۱۸	تعهد به انجام وظایف	۵
۱۹	خوش‌رویی	۴
۲۰	داشتن روحیه انتقادپذیری	۳
۲۱	همدلی	۶
۲۲	هم‌اندیشی	۵
۲۳	اتحاد و انسجام	۶
۲۴	مشارکت و کار گروهی	۴
۲۵	تأکید بر ضوابط اخلاقی و ارزشی	۵
۲۶	عدم گرایش‌های سیاسی	۴
۲۷	اعتمادبخشی	۵
۲۸	حمایت و پشتیبانی	۴
۲۹	جو و محیط مثبت	۵
۳۰	عدالت در حقوق و مزایا	۴
۳۱	عدالت در رفتارها	۵
۳۲	عدم اتلاف وقت و منابع	۴
۳۳	عدم اعمال نظرات شخصی	۵
۳۴	شفافیت وظایف، مسئولیت‌ها و نقش‌ها	۳
۳۵	در نظر گرفتن منافع (منافع ذی‌نفعان، کارکنان و مشتریان)	۳
۳۶	انتخاب و استخدام مبتنی بر لیاقت و شایستگی	۳
۳۷	ارتقاء مبتنی بر لیاقت و شایستگی	۴
۳۸	تناسب شغل با تخصص و شخصیت	۳
۱۷۷	جمع کل فراوانی	

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول ۴، خلاصه یافته‌های استخراج شده از هر مصاحبه را می‌توان به صورت جدول ۵

نشان داد:

جدول ۵- خلاصه یافته‌های استخراج شده

کد مصاحبه	تعداد کدهای اولیه استخراج شده	کد پایه	کد جدید
A	۲۰	۹	۶
B	۱۴	۸	۵
C	۷	۵	۲
D	۱۱	۶	۲
E	۱۶	۹	۵
F	۱۳	۸	۳
G	۱۹	۱۱	۴
H	۲۰	۱۳	۵
I	۱۳	۷	۲
J	۹	۴	۱
K	۱۵	۷	۱
L	۱۹	۹	۲

پس از مقایسه کدگذاری یافته‌های استخراج شده از مصاحبه دوازدهم (آخر) و یازدهم و مقایسه آن با یافته‌های استخراج شده قبلی، در دو مصاحبه یازدهم و دوازدهم هیچ محتوای جدیدی یافت نشد و با توجه به اینکه در مصاحبه‌های آخر، استخراج مضامین جدید، به صفر میل کرده‌اند، پس به اشباع نظری رسیده شده است و مصاحبه دیگری انجام نپذیرفت. در مجموع ۳۸ کد استخراج گردید.

۲- اقدامات و نتایج مرحله دوم تحلیل داده‌ها

در مرحله دوم یعنی ساختن مضامین اصلی، مجموع کدهای توصیفی حاصل از مرحله اول در دسته‌های مرتبط به هم قرار گرفتند. در مجموع ۳۸ محتوای پایه در این مرحله به دست آمد. پس از این شناسایی کدهای نخست، سعی محقق بر این است این کدها با رویکرد استقرایی و در سلسله‌ای از روابط مبتنی بر دانش محقق و ادبیات نظری به هم ارتباط دهد و به واسطه آن دریابیم که چه مضامین از دل مصاحبه استخراج می‌گردد که در ادامه و قسمت‌های بعدی با استفاده از آن‌ها به ساختن مدل اجرای خط‌مشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی اقدام خواهد شد. نتایج حاصل از تحلیل مضمون در جدول ۶ ارائه شده است:

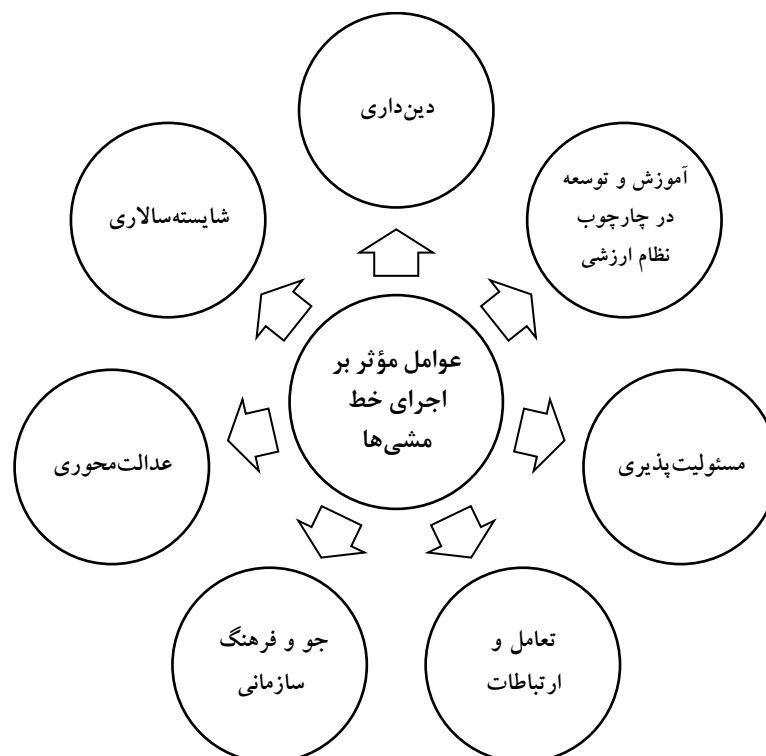
جدول ۶- محتوای مدل طراحی شده

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
عوامل مؤثر بر اجرای خط‌مشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی	دین‌داری	صداقت و راستی
		سعه صدر
		عفو و گذشت
		پرهیز از حرص و طمع
		تواضع و فروتنی
		داشتن روحیه جهادی
		دوری از غرور و تکبر
		بصیرت
		تقوا
	آموزش و توسعه در چارچوب نظام ارزشی	ارزیابی عملکرد با در نظر گرفتن معیارهای اخلاقی و ارزشی
		آموزش در چارچوب نظام ارزشی
		یادگیری مستمر
	مسئولیت‌پذیری	توانمندسازی (رویکرد پایین به بالا)
		وفاداری
		نداشتن حس ریاست‌طلبی
		پاسخ‌گویی
		تعهد به اجرای نقش‌ها
	تعامل و ارتباطات	تعهد به انجام وظایف
		خوش‌رویی
		داشتن روحیه انتقادپذیری
		همدلی
		هم‌اندیشی
		اتحاد و انسجام
	جو و فرهنگ	مشارکت و کار گروهی
		تأکید بر ضوابط اخلاقی و ارزشی

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
	سازمانی	عدم گرایش‌های سیاسی
		اعتمادبخشی
		حمایت و پشتیبانی
		جو و محیط مثبت
	عدالت‌محوری	عدالت در حقوق و مزایا
		عدالت در رفتارها
		عدم اتلاف وقت و منابع
		عدم اعمال نظرات شخصی
		شفافیت وظایف، مسئولیت‌ها و نقش‌ها
		در نظر گرفتن منافع (منافع ذی‌نفعان، کارکنان و مشتریان)
		انتخاب و استخدام مبتنی بر لیاقت و شایستگی
	شایسته‌سالاری	ارتقاء مبتنی بر لیاقت و شایستگی
		تناسب شغل با تخصص و شخصیت

۳- اقدامات و نتایج مرحله سوم تحلیل داده‌ها

در مرحله سوم تحلیل داده‌ها، به محتوایی که در مرحله قبل به دست آمدند و با توجه به ادبیات موضوع و حساسیت نظری، یک کد فراگیر تخصیص داده شده و سپس شبکه محتوایی ترسیم شد. با مطالعه داده‌ها و اطلاعات و استخراج محتوای پایه، این کدها بارها توسط محقق بازبینی و اصلاح شد و مقوله‌های مشابه و یکسان در یک دسته قرار گرفتند. در تحقیق حاضر با مرور و بازبینی مضامین و انجام طبقه‌بندی‌های گوناگون، سرانجام محقق به شبکه محتوایی شامل ۳۸ مضمون پایه و ۷ مضمون سازمان دهنده دست یافت.

شکل ۱- مدل تحقیق

۶. بحث و بررسی

در تحقق حاضر، عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبتنی بر نظام ارزشی از طریق رویکرد کیفی تحلیل مضمون مورد شناسایی قرار گرفت. این عوامل، در هفت دسته اصلی دین‌داری، آموزش و توسعه در چارچوب نظام ارزشی، مسئولیت‌پذیری، تعامل و ارتباطات، جو و فرهنگ سازمانی، عدالت‌محوری و شایسته‌سالاری طبقه‌بندی گردید. یافته‌ها حاصل از نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات مختلف مورد مقایسه و تحلیل قرار گرفت که به شرح ذیل است:

یافته تحقیق حاضر نشان داد که دین‌داری از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات حسینی و برومند (۱۴۰۰) همخوانی دارد. حسینی و برومند، در مطالعات خود به این نتیجه رسیدند که مؤلفه‌های خدامحوری در تدوین و اجرا خطمشی تأثیرگذار هستند.

یافته دیگر تحقیق نشان داد که آموزش و توسعه در چارچوب نظام ارزشی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات داورزنی و همکاران (۱۴۰۲)، احدزاده و همکاران (۱۴۰۱)، ترکیان و همکاران (۱۴۰۱)، زرغام‌بروجنی و بذرافشان (۱۳۹۳) هماهنگ است. داورزنی و همکاران، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که نظام ارزیابی عملکرد از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های بخش هوانوردی و حمل‌ونقل هوایی است. احدزاده و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که آموزش و توانمندسازی مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو است. ترکیان و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که توانمندسازی منابع انسانی، اجرای خطمشی‌ها را تسهیل می‌کند. زرغام‌بروجنی و بذرافشان، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که وجود نظام ارزیابی عملکرد و آموزش‌های لازم به مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری است.

یافته دیگر تحقیق نشان داد که مسئولیت‌پذیری از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات احدزاده و همکاران (۱۴۰۰)، ضابط‌پورکردی و همکاران (۱۳۹۷)، بولاجی و همکاران (۲۰۱۶)، زرغام‌بروجنی و بذرافشان (۱۳۹۳) همسو است. احدزاده و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که تعهد و مسئولیت‌پذیری مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو است. ضابط‌پورکردی و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که احساس مسئولیت و تعهد در مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های آموزش عالی در ایران است. بولاجی و همکاران، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که فقدان الزام مسئولیت‌پذیری مجریان از عوامل عمده اثرگذار بر اجرای خطمشی است. زرغام‌بروجنی و بذرافشان، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که احساس مسئولیت و تعهد در بین مجریان و خودداری مجریان از اعمال نظر شخصی در تصمیمات مربوط به اجرا از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران است.

یافته دیگر تحقیق نشان داد که تعامل و ارتباطات از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات داورزنی و همکاران (۱۴۰۲)، احدزاده و همکاران (۱۴۰۰)، بولاجی و همکاران (۲۰۱۶)، زرغام‌بروجنی و بذرافشان (۱۳۹۳)، چامپوکوت (۲۰۱۱)، معمارزاده و طاهرپورکلانتری (۱۳۸۴) انطباق دارد. داورزنی و همکاران، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که ارتباطات درون سازمان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های بخش هوانوردی و حمل‌ونقل هوایی است. احدزاده و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که روحیه کار گروهی مجریان، مهارت‌های ارتباطی مجریان و شبکه ارتباطی یکپارچه در سازمان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو است. بولاجی و همکاران، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که مشکل ارتباطات درون-سازمانی، از عوامل عمده اثرگذار بر اجرای خطمشی است. زرغام‌بروجنی و بذرافشان، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که وجود نظام ارتباطی شفاف و منسجم بین مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری ایران است. چامپوکوت، در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که اجرای موفق خطمشی‌ها، مستلزم آن است که رهبران، سازمان‌ها را به گونه‌ای رهبری نمایند که بستر

مناسب کار تیمی برای اعضای سازمان فراهم شود. معمارزاده و طاهرپور کلانتری، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که وجود جو همدلی و همکاری در سازمان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران است. یافته دیگر تحقیق نشان داد که جو و فرهنگ سازمانی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات احدزاده و همکاران (۱۴۰۰) همسو و هماهنگ است. احدزاده و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که ارزش‌های سازمانی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو است. یافته دیگر تحقیق نشان داد که عدالت‌محوری از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات ضرغام‌بروجنی و بذرافشان (۱۳۹۳) همخوانی دارد. ضرغام‌بروجنی و بذرافشان، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که مشخص بودن وظایف و مسئولیت‌های بخش‌های اجرایی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران است.

یافته‌های دیگر تحقیق نشان داد که شایسته‌سالاری از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است که این یافته با نتایج تحقیقات داورزنی و همکاران (۱۴۰۲)، احدزاده و همکاران (۱۴۰۰)، ضرغام‌بروجنی و بذرافشان (۱۳۹۳)، فیوک و همکاران (۲۰۱۲) انطباق دارد. داورزنی و همکاران، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که تخصص و مهارت مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های بخش هوانوردی و حمل‌ونقل هوایی است. احدزاده و همکاران، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که دانش، مهارت، تخصص، تجربه و معلومات مجریان و همچنین انتصاب مجریان بر اساس شایستگی از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو است. ضرغام‌بروجنی و بذرافشان، در تحقیقاتشان نتیجه گرفتند که دانش بالا و به‌روز مجریان و سازگاری مسئولیت‌ها با تخصص و دانش مجریان از جمله عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران است. فیوک و همکاران، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که تجربه کارکنان از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر اجرای موفق خطمشی‌ها است.

منابع

- ۱- احدزاده، احد، صیادشیرکش، سعید، جمشیدی‌وانکی، مینا. (۱۴۰۰). شناسایی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های عمومی در وزارت نیرو. *مجله سیاست‌گذاری عمومی*، ۷(۱)، ۷۹-۹۶.
- ۲- اشتریان، کیومرث، جعفری‌هفتخوانی، نادر. (۱۳۸۶). تصمیم‌گیری در سیاست خارجی و نقش دیپلماسی عمومی در فرآیند تصمیم‌سازی. *مجله اندیشه مدیریت راهبردی*، ۱۱(۱)، ۱۱۱-۱۴۰.
- ۳- امیری، فیروز. (۱۳۸۵). ماهیت ارزش‌های انسانی و نظام‌های ارزشی. *مجله رشد آموزش علوم اجتماعی*، ۳۰، ۲۰-۲۷.
- ۴- ترکیان، مهدی، دانش‌فرد، کرم‌الله، ولی‌خانی، ماشالله، پیلهوری، نازنین. (۱۴۰۱). ارائه مدل عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های مدیریت بحران ایران با رویکرد ساختاری - تفسیری. *مجله مسکن و محیط روستا*، ۴۱(۱۷۸)، ۳۵-۴۸.
- ۵- حسینی، سیداحمد، برومندی، علیرضا. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر مؤلفه‌های خدامحوری در تدوین و اجرا خطمشی‌گذاری. *دومین همایش ملی تحقیقات میان رشته‌ای در علوم مهندسی و مدیریت*، تهران، ایران.
- ۶- خلیفه، عبداللطیف‌محمد. (۱۳۷۸). *بررسی روان‌شناختی تحول ارزش‌ها*. ترجمه: سیدحسن سیدی. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- ۷- داورزنی، محمد، جلالی، عبدالعلی. (۱۴۰۲). بررسی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های ابلاغی بخش هوانوردی و حمل‌ونقل هوایی مبتنی بر قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور. *مجله مهندسی هوانوردی*، ۲۵(۱)، ۹۱-۱۱۲.
- ۸- زارعی‌متین، حسن. (۱۴۰۱). *رفتار سازمانی پیشرفته*. تهران: انتشارات آگاه، چاپ سیزدهم.

- ۹- زمانی فروشانی، رسول، حسین پور، داوود، قربانی زاده، وجه‌الله. (۱۴۰۰). عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های محیط‌زیست (مورد مطالعه: تالاب‌ها). *مجله خطمشی‌گذاری عمومی در مدیریت*، ۱۲(۴)، ۷۷-۵۹.
- ۱۰- ضابط پور کردی، حسین، امین بیدختی، علی اکبر، محمدرضایی، علی، صالحی عمران، ابراهیم. (۱۳۹۷). مطالعه عوامل مؤثر و زمینه‌ساز اجرای خطمشی‌های آموزش عالی در ایران. *مجله آموزش عالی ایران*، ۱۰(۲)، ۲۱-۴۶.
- ۱۱- ضرغام بروجنی، حمید، بذرافشان، مرتضی. (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران (از دیدگاه پژوهشگران دانشگاهی). *مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۳(۹)، ۳۱-۵۱.
- ۱۲- قلی‌پور، رحمت‌اله، دانایی فرد، حسن، زارعی‌متین، حسن، جندقی، غلامرضا، فلاح، محمدرضا. (۱۳۹۰). ارائه مدلی برای اجرای خطمشی‌های صنعتی در استان قم. *مجله مدیریت فرهنگی سازمانی*، ۹(۲)، ۱۰۳-۱۳۰.
- ۱۳- محمدی، نازیلا، معمارزاده طهران، غلامرضا، طوطیان اصفهانی، صدیقه. (۱۴۰۱). طراحی مدل اجرای خطمشی‌های کشور در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات؛ مورد مطالعه: قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مواد ۶۷ و ۶۸). *مجله حکمرانی و توسعه*، ۲(۲)، ۹۷-۱۱۸.
- ۱۴- معمارزاده طهران، غلامرضا، طاهرپور کلانتری، حبیب‌اله. (۱۳۸۴). شرایط و عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های مالیاتی در ایران. *مجله اقتصاد و مدیریت*، ۱۷(۶۷)، ۷۱-۸۰.
- 15- Bolaji, S. D., Evans, G. C., & Cary, J. (2016). University basic education policy implementation in Nigeria. *KEDI Journal of Educational Policy*, 13(2), 137-158.
- 16- Brooks, C. (2015). *Introductory Econometrics for Finance*. Cambridge: Cambridge University Press.
- 17- Chompucot, M. C. (2011). Major factors affective educational policy implementation effectiveness for the three southernmost provinces of Thailand as perceived by school directors. *Ph.D Thesis*, National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand.
- 18- Cox, P., & Parlinson, A. (2002). Values and their impact on the changing employment relationship. In G. Hollinshead, S. Tailby, & P. Nicholls (Eds.), *Employee Relations*. Financial Times Press.
- 19- Craik, F. (2002). Levels of processing: Past, present... and future?. *Memory*, 10(5/6), 305-318.
- 20- Dose, J., & Klimoski, R. J. (1999). The diversity of diversity: Work values effects on formative team process. *Human Resource Management Review*, 9(1), 83-108.
- 21- Feiock, R., Kassekert, A., Terman, J., & Yang, K. (2012). Walking in the shadow of Pressman and Wildavsky: Expanding fiscal federalism and goal congruence theories to single shot games. *Review of Policy Research*, 33(2), 124-139.
- 22- Howlett, M. (2017). The lessons of failure: Learning and blame avoidance in public policy-making. *International Political Science Review*, 33(5), 539-555.
- 23- International Telecommunications Union. (2019). International telecommunications union (ITU) statistics. Available at: <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>.
- 24- Jann, W., & Wegrich, K. (2006). Theories of the policy cycle. In F. Fischer & G. Miller (Eds.), *Handbook of Public Policy Analysis: Theory, Politics, and Methods*. CRC Press.
- 25- Kanjo, C. (2008). Going beyond diagnostics and planning in ICT initiatives: Limitations in the context of Malawi. *Proceedings on the 5th Plato Community Informatics and Development Informatics Conference on ICTs for Social Inclusion: What is the reality?*, Plato, Italy.
- 26- Marsh, D., & McConnel, A. (2010). Towards a framework for establishing policy success. *Public Administration*, 88(2), 564-583.
- 27- Merritt, T. (2021). Development and political challenge: A structural view for global problem solving. *Ph.D Thesis*, Portland State University, Portland, United States.
- 28- Miller, W. W. (1988). Durkheim and individualism. *The Sociological Review*, 36(4), 647-673.

Designing a model for the implementation of the policy of the Ministry of Communications and Information Technology based on the value system

Abstract

The current research was conducted with the purpose of designing a model for the implementation of the policy of the Ministry of Communications and Information Technology based on the value system. This research is qualitative in terms of approach, and developmental-applied in terms of purpose. The statistical population of this research included 12 University professors in the field of management with specializations in policy making and organizational behavior and senior managers of the Ministry of Communications and Information Technology who were counted all people. In this research, in order to analyze the data, were used thematic analysis. The results showed that the factors affecting the implementation of the policies of the Ministry of Communication and Information Technology based on the value system include 38 basic themes (sub-factors) and seven organizing themes (main factors) of religiosity, education and development in The framework of the value system, responsibility, interaction and communication, organizational atmosphere and culture, justice-oriented and meritocracy.

Keywords: Implementation of policy, Value system, Ministry of Communications and Information Technology